

**Biblioteca ASTRA,
Corpul B**

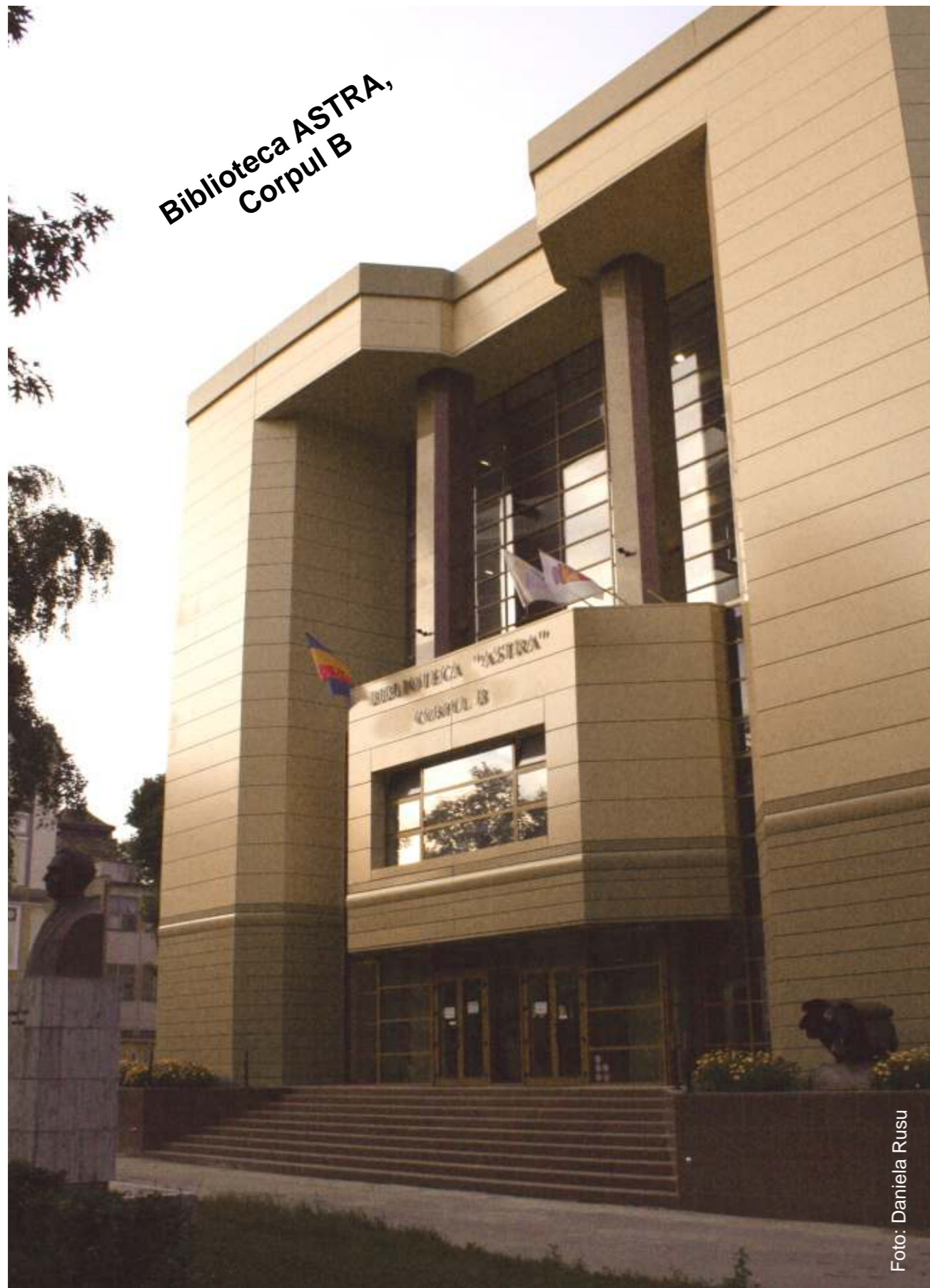
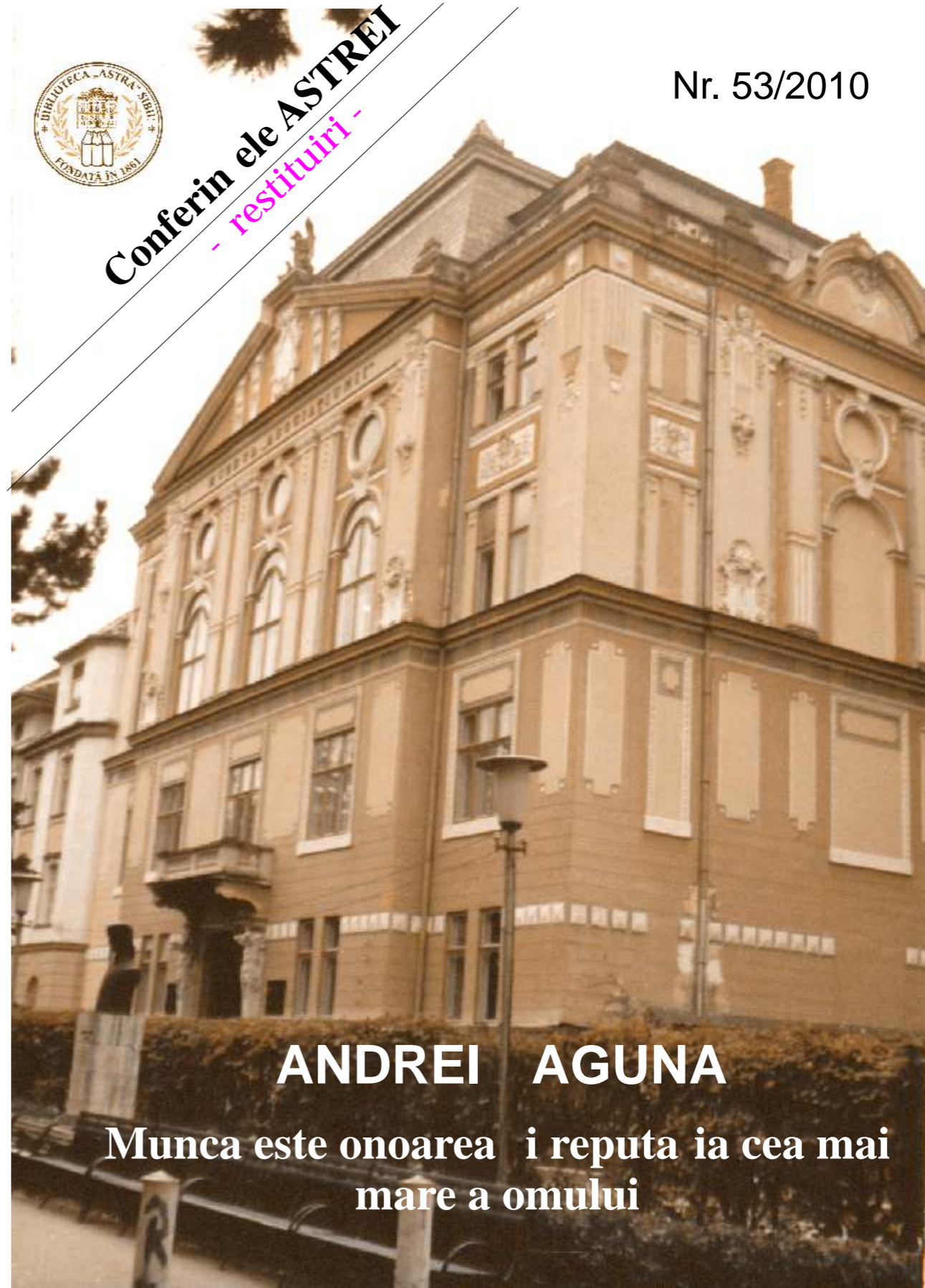

Foto: Daniela Rusu

Conferințele ASTREI
- restituiri -

Nr. 53/2010

ANDREI AGUNA

**Munca este onoarea și renumele cea mai
mare a omului**

BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ ASTRA SIBIU

Conferințe restituite:

ANDREI ȘAGUNA:

Munca este onoarea și reputația cea mai mare a omului

Andrei Şaguna
1809-1873

Coordonatorul colecției: Onuc **Nemeș-Vintilă**
Grafică copertă: Daniela **Rusu**
Editor: Ioana **Butnaru**
Tehnoredactare: Gabriela **Hașegan**
Lucrare realizată la tipografia Bibliotecii ASTRA
Tiraj: 15 exemplare

*Versiunea în format electronic a conferinței se află la Biblioteca ASTRA,
Compartimentul Colecții Speciale*

**CONSILIUL JUDEȚEAN SIBIU
BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ ASTRA SIBIU**

Str. G. Barițiu, nr. 5-7, cod 550178
Sibiu, ROMÂNIA
Tel.: +40 269 210551, +40 369 561731, fax: +40 269 215775
Web: <http://www.bjstrasibiu.ro>, e-mail: bjstrasibiu@yahoo.com

ISSN: 1843 - 4754

Din această serie au apărut conferințele:

Octavian Paler	<i>Autoportret într-o oglindă spartă</i> (nr. 1)
Constantin Noica	<i>Eminescu – omul deplin al culturii românești</i> (nr. 2)
Horia Bernea	<i>Evocat de: Andrei Pleșu, Sabin Adrian Luca, Ion Onuc Nemeș</i> (nr. 3)
Rodica Braga	<i>Anul 2000. Simple exerciții de sinceritate</i> (nr. 4)
Mircea Braga	<i>Întoarcerea ex- librisului</i> (nr. 5)
Ion Agârbiceanu	<i>Către un nou ideal – 1931-</i> (nr. 6)
Ion Agârbiceanu	<i>Necesitatea din care a răsărit <<ASTRA>></i> (nr. 7)
Inaugurarea Bibliotecii ASTRA, Corpul B, 1 ianuarie 2007	(nr. 8)
Pr. acad. Mircea Păcurariu	<i>– Mitropolitul Andrei Șaguna – 200 de ani de la naștere</i> (nr. 9)
Ioan Lupaș	<i>Viața și activitatea lui Gheorghe Barițiu</i> (nr. 10)
Victor V. Grecu	<i>Dreptul limbii</i> (nr. 11)
Antonie Plămădeală	<i>A plecat și Constantin Noica</i> (nr. 12)
Giovanni Ruggeri	<i>Muzeul de Icoane pe Sticlă din Sibiel</i> (nr. 13)
Dorli Blaga	<i>În ciuda vremurilor de atunci, viața lui Blaga la Sibiu a fost frumoasă și luminoasă</i> (nr. 14)
Octavian Goga	<i>La groapa lui Șaguna</i> (nr. 15)
George Banu	<i>Actorul european</i> (nr. 16)
Rita Amedick	<i>Podoabe pentru o sfântă a săracilor</i> (nr. 17)
Basarab Nicolescu	<i>Întrebări esențiale despre univers</i> (nr. 18)
Vasile Goldiș	<i>La mutarea bustului lui G. Barițiu în fața Muzeului Asociațiunii</i> (nr. 19)
Eugen Simion	<i>Constantin Noica – arhitectura ființei</i> (nr. 20)
Jan Urban Jarnik	<i>Un prieten sincer al poporului nostru</i> (nr. 21)
Al. Dima	<i>George Coșbuc în Sibiu</i> (nr. 22)
Octavian Goga	<i>Țăranul în literatura noastră poetică</i> (nr. 23)

Răzvan Codrescu	<i>Doctorul Nicolae C. Paulescu sau Știința lui Scio Deum esse</i> (nr. 24)
Victor V. Grecu	<i>Identitate. Unitate. Integrare – în spectrul globalizării</i> (nr. 25)
Remus Rizescu	<i>Compozitorul slovac Jan Levoslav Bella și Sibiul</i> (nr. 26)
Teodor Ardelean	<i>Limba înainte de toate și în toate</i> (nr. 27)
Andrei Șaguna	<i>Românii s-au zbatut mai mult pentru limbă decât pentru viață</i> (nr. 28)
Andrei Bârseanu	<i>Asociațiunea nu va face literatură și știință, ci numai va sprijini literatura și știința</i> (nr. 29)
Iuliu Moldovan	<i>Problema Munților Apuseni</i> (nr. 30)
Ion Duma	<i>Eminescu și românii din Ungaria</i> (nr. 31)
Vasile Ladislau Pop	<i>„Luptele politice nu numai că ne-au răpit timpul, dar au înstrăinat frați de către frați”</i> (nr. 32)
Vasile Ladislau Pop	<i>“Numai lumina, numai cultura ne poate mântui: cultura și lumina trebuie să ne dea putere în brațe, ca să ne știm apăra viața, și minte și înțelepciune spre a ne ști conserva și înmulți cele trebuincioase întru susținerea vieții”</i> (nr. 33)
Vasile Ladislau Pop	<i>«(...)În loc de a trage unii într-o parte, alții în alta, în loc de a lucra unii spre stricarea și slăbirea altora ca să ne ridicam persoanele noastre (...))»</i> (nr. 34)
Sebastian Stanca	<i>Pastelele lui Alecsandri</i> (nr. 35)
Andrei Bârseanu	<i>„Oamenii mari se cunosc după seriozitatea cu care tratează chiar și lucrurile mici”</i> (nr. 36)
Andrei Șaguna	<i>„Suntem fiii unei patrii umane, culte și constituționale”</i> (nr. 37)
George Barițiu, Iacob Bologa	<i>“Nici unu poporu care nu cultiva artile si industri’ a, nu are dreptu a se numerá intre poporale civilisate”</i> (nr. 38)
Acad. Radu P. Voinea	<i>Asociațiunea a avut un rol important în realizarea unității spirituale și naționale a tuturor românilor</i> (nr. 39)

- Vasile Ladislau Pop** *„Asociațiunea nutrește și conservă spiritul național, cultivă și conservă limba și prin aceasta existența națională”* (nr. 40)
- Iacob Bologa,
dr. D. P. Barcianu
Iacob Bologa** *Înființarea unei școli române de fete în Sibiu* (nr. 41)
- Iacob Bologa,
dr. D. P. Barcianu
Iacob Bologa** *Numai dezvoltarea facultăților spirituale, numai luminarea minții, numai cultura cea adevărată, norocesc, fericesc pe om, va noroci și va fericii pe poporul român* (nr. 42)
- Iacob Bologa,
dr. D. P. Barcianu
Iacob Bologa** *Asociațiunea pentru înaintarea în cultură a femeii române* (nr. 43)
- Iacob Bologa** *Poporul român singur prin cultură poate să se înalțe la acea vază și demnitate care l-ar putea mântui de nenumăratele rele ce-l apasă* (nr. 44)
- George Barițiu** *Asociațiunea este de nespus folos nu numai pentru români ci și pentru popoarele conlocuitoare* (nr. 45)
- George Barițiu** *Raport general asupra stării Asociațiunii, 1889* (nr. 46)
- Antonie Plămădeală
Iacob Bologa** *Darul Asociațiunii către poporul român* (nr. 47)
- Ioan Mariș** *Acum toate școlile de toate categoriile, mici și mari, ne stau deschise și nouă, românilor* (nr. 48)
- Elena Macavei** *Lucian Blaga și Cercul Literar de la Sibiu* (nr. 49)
- Ioan Mariș** *Rolul Asociațiunii ASTRA în rolul emancipării femeii și educația copiilor* (nr. 50)
- Ștefan Pascu
Andrei Șaguna** *Lucian Blaga și Emil Cioran (între afinitățile afective și refuzurile selective)* (nr. 51)
- Ștefan Pascu
Andrei Șaguna** *Rolul național-cultural al ASTREI* (nr. 52)
- Ștefan Pascu
Andrei Șaguna** *Munca este onoarea și renumele cea mai mare a omului* (nr. 53)

Andrei Șaguna
1809-1873

ANDREI ȘAGUNA

Munca este onoarea și reputația cea mai mare a omului*

Cuventulu de deschidere alu Esc. Sale P. Mitropolitu-
Presiedinte Andreiu Baronu de Siagun'a

Domniloru! Candu aducu Proniei ceresci multiumit'a mea, caci m'au invrednicitu a poté fi de facia la acést'a adunare, și a o conduce ; atunci trebuie se marturisescu in fati'a acestei adunari, acelu adeveru cunoscutu: că eu, cá presiedinte, de-si asi fi fostu datoriu se fiu fatia la tóte adunarile generali, totusi la cele trei dein urma n'amu luatú parte, va se dîca: n'amu potutu luá parte ; caci la cea din Blasiu la an. 1863 amu absentatu, in urma'a cointielegerei avute cu acei membri ai Asociatîunei, cari au fostu la diet'a dein anulu acél'a; - la cea dein Hatiegu la an. 1864 amu absentatu, căci pre tempulu acél'a eram silitu de morbositate a petrece la scaldele Mehadiiei; - la cea dein Abrudu in anulu trecutú, nu mi-au fostu nici de cum posibilu a luá parte, caci tocmai in dîu'a adunarei generali, adeca in 15 Augustu au trebuitu se functiunezu cá Mitropolitu la santîrea celui d'antâiu Episcopu natiunalu

-
- Protocolu despre a Sies'a Adunare generale, ce Asociatiunea transilvana pentru literatu'a si cultura poporului romanu a tienutu la Alb'a Iuli'a in anulu 1866, sub presidiulu Escelentiei Sale Domnului Presiedinte alu Asociatiunei, Archiepiscopu si Mitropolitu Andreiu Bar. de Siagun'a, în Actele privitóre la Urdirea si infintiarea Asociatiunei Transilvane pentru literatu'a si cultura poporului romanu, Sibiu, 1862, p. 18-24.
 - Textul respectă ortografia vremii.

românu de relegea nostra greco-resaritena. Acum inse mi-au fostu cu putintia a veni la acést'a adunare, sî a ocupá scaunulu presidialu, la care increderea Domnieloru Vóstre m'au chiamatu, amu sî venitu preabucurosu, de-si suntu obositu cu trupu sî cu sufletu, caci este sciutu, cumca eu siasa septemani am petrecutu la scaldele Mehadiiei, de unde inainte cu siepte dîle m'amu intorsu acasa cu aceea sperantia, cà Dumnediueu mi va ajutá de a poté fi astadi in midiloculu Domnieloru Vostre. Si fiindca préstimatulu D. Vicepreside, Reverendisimulu D. Canonicu Cipariu a avutu bunatate a duce presidiulu in absentia mea cu cea mai mare abnegare a struncinatei sale sanetati si cu desteritate osebita, precum si spre indestulirea obstésca a acelu adunari generali: pentru aceea aducu eu Reverendisimulu D. Vicepresiedinte si Canonicu Cipariu pentru acést'a bunatate, - cáci m'au suplinitu in absentia-mi-multumirea mea cordiale sî fratiesca, dorindu-i sanetate statornica sî dîle multe pana la cele mai adânci betranetie! Eara pre Domniele Vóstre, cari cá membri ai Asociatiunei V'ati infacîsiatu la acésta adunare generale anuale spre a documentá constantia sî zelulu Domnieloru Vostre pentru inaintarea literaturii limbei nostre române, sî pentru prosperarea culturii poporului nostru romanu, Ve intempinu eu cu "Bine ati venitu!"

Scopulu Asociatiunei, precum ne arata §fulu 2 din Statute, este inaintarea literaturii romane si cultur'a poporului românu in deosebitele ramuri prein studiu, prein elaborarea sî edarea de opuri, prein premii sî stipendii pentru diferitele specialitati de scientia, arte, sî alte asemenea.

Eu sum convinsu, cà Asociatiunea nóstra nu si-au perditu dinaintea sa scopulu acestoru impregiurari momentose sî taiatorie in intregulu trupu al' natiunei.

Eu sum convinsu sî despre aceea, cá Asociatiunea nóstra au satisfacutu problemei sale, pre câtu i-au fostu in putintia.

Problem'a ei este colosale, sî cere midilóce mari pecuniari, desi scopulu ei este de natur'a literaria si intelectuale. Sî tocm'a in impregiurarea acést'a, cà problem'a Asociatiunei nostre este colosale, sî cere midilóce mari pecuniari pentru ajungerea scopului ei, jace acelu adevetu neresturnaveru, cà Asociatiunea si-au implinitu dein destulu misiunea sa fatia cu midilócele cele smerite pecuniarii, de care póte se dispuna, si fatia cu aceea impregiurare factica, cà membrii ei, despre cari pre dreptu se póte díce, cà suntu barbati literati, nu locuescu intr'unu locu, cá se se póta consultá sî lucrá cu puteri unite pre campulu literaturei, ci suntu indepartati unii dupa oficiulu loru particulariu.

Prelanga acestea mai cutezu a adauge sî acea convictiune a mea individuale, cà membrii literati ai Asociatiunei nóstre nu se potu invinovatí de pasivitate pre campulu literaturei, căci adeseori i aflamu cu productele loru literarie, déea sî nu in opuri singuratice, dar' in foile diurnaleloru nostre nationali.

Tempulu nostru este tempulu activitatii; acést'a o recunósce ver-si cine deintre noi; tempulu nostru au inaintatu ide'a despre munca la o marime sî stralucire, de unde ea luminéza tuturoru poporeloru.

Deca Onorat'a Adunare mi-da voia a esprime ací prescurtu cele ce Domnulu Laboulaye, Profesoru de Istoria la Universitatea dein Parisu, au peroratu ascultatoriloru sei in privinti'a ideei despre munca, care idea ocupa astadi Europ'a intrega, atunci sinopsea acestei cuventari o espunu in urmatoriu tipu:

Ide'a despre munca a produsu in dílele nostre nisce convingeri forte norocose. Ide'a acést'a este cu multu mai tenera, decátu cea despre progresu. Ide'a despre munca a produsu acea marétia convingere, cà astadi munc'a este onorea sî reputatiunea cea mai mare a omului. La Grecii si Romanii cei vechi munc'a erá ocupatiunea eschisiva a sclaviloru, pentruca lumea de atunci aveá

8 Conferințele Bibliotecii ASTRA

idea falsă despre munca, și o socotea de unu ce dediositoriu pentru toti, cari nu erau sclavi; și așa lenea era caracteristică bogatilor, iar muncă era caracteristică sclavilor. Ideea că muncă este numai pentru sclavi, a produsu acea intipuire falsă, după care se afirma: că a nu lucra, va se dica: a petrece în inertia, în molitiune și în pasivitate, - este a fi domnu și nobile. Pana la tempii Regelui Ludovicu XIV trebuia se se aduca lege, că unu Aristocratu se pota avea o corabia sau o fabrica de sticla pentru specula spre înmultirea averei sale. Acestu Rege se nevoia a da muncei o valoare potrivita prein concesiuni și privilegii; înse muncă totu mai afla contrari între Aristocrati. Astfeliu a fostu muncă în Franciă despretuita, încatu Aristocratulu, carele vrea se se deprinda cu munca, va se dica: care nobilu vrea se duca vre-unu negociu, sau vre-o meseria, era espusu insultei. Deîn contra la Engliteră nici candu nu s'a privitu muncă că unu ce dediositoriu și de rusine pentru unu nobilu. Fratele unui renumitu Lordu se ținea marețiu, deca se putea numi negutiatoriu sau fabricantu. Regimulu Engliterii a fostu în Europă celu de antaiu, carele a lătu sub protectiune muncă și produsele muncei supusilor sei, însuși Regele deîn parintescă ingrigire pentru supusii sei adeseori se ocupa cu cercetarea latimeii unei pantlici, cu numerulu și calitatea fireloru, deîn care pantlică era țesuta; de unde se vede, că Regimulu Engliterii pre catu luă sub protectiune muncă supusilor sei, pre atât a supunea controlii legiuite muncă și pre muncitoriu, că se nu abuseze cu aceea.

Astadi este în tota Europă altcum, ce se ține de ideea despre munca, prein urmare și în patriă noastră. Astadi omulu celu muncitoriu fora osebite de nascere și stare se apretuiesce de omulu celu mai nobilu în patriă. Astadi Aristocratulu și-ține de cea mai mare onore a se ocupa cu muncă, va se dica: cu cultură moștelor sale, cu înfiintarea fabricelor, cu înaintarea industriei speciali și generali, pentruca este petrunsu, că muncă este onorea și

reputatiunea omului, și că omul, carele muncesce, este nobilul cel adevărat, iar' acel'a, carele fuge de munca, și trăiește în nepăsare, și desfrenare, este în ajunul pieririi sale materiale și morale, și pentru aceea vrednic de compatimire. În Americ'a omul, carele nu muncesce, se privește de un fel de inamic public. Acolo maicele feresc de înaintea lenesului pre fiicele sale, și fie-care om de munca, va se dăca: fie-care om, carele se bucură de onora publică, și-retrage atențiunea și amicitia sa de la patriotul său lenesiu. Și așa dăca Americanii, că acel'a care nu lucra, face reu.

Acestea sunt espusețiunile Domnului Profesoru Laboulaye în privinți'a conceptului despre munca, care a le aminti aci, mi-am ținut de cea mai strinsă datorință, pentru că taia în viați'a poporului, și condițiunea cultur'a lui, prein urmărire și onora și apretiuirea lui în societatea civilă; și pentru scopul Asociațiunii noastre, precum am atinsu mai susu, este atât înaintarea literaturii limbii române, câtu și cultur'a poporului român prein studiu, prein elaborarea și edarea de opuri, prein premii și stipendii pentru diferitele specialități de știință, și arte.

Am amentit doctrin'a renumitului Profesoru Laboulaye spre acela scopu, că nici un membru al Asociațiunii se nu se spărua de greutate care le întempera atunci cându va se înainteze scopul Asociațiunii, ci cu zel și îndoiu și întreit se continue munc'a sa, va se dăca: activitatea sa pentru naintarea literaturii limbii maicei sale, și pentru cultur'a poporului, alu cărui membru este și elu, știindu și convinsu fiindu, că cu câtu mai multu va asudă în munc'a acest'a nobilă, și cu câtu mai multu o va face productivă și în alții, cu atât'a mai mare onora și apretiuire și-va seceră siesi, și natiunii sale.

După convicțiunile mele, care mi le-am catigat despre poporul nostru, cutediu a afirmă, că elu nu are atât lipsa de învătătur'a, că se fie muncitoriu, - căci elu este în faptă muncitoriu, - ci are lipsa de o povătuire,

cum se-si faca munc'a sa, va se dîca: cum se fia muncitoriu, cá apoi potrivit mesurii muncii sî sudórei sale se aiba câtu se póte mai mare folosu, va se dîca: cum munc'a sa se si o faca câtu se póte de productiva, caci productivitatea, adeca progresulu, ce-lu astépta muncitoriulu dela munc'a sa, este conditiunatu dela modulu lucrarei; ferice asia dara este acelu lucratoriu, care scie se lucre sî se muncésca dupa lumin'a mintiei sanetóse sî regulate preiu sciintia si esperiintia; care nu este inamoratu in sine si in obiceiuri stangace; care mainainte gandeste si judeca despre munc'a, ce va se o faca, si apoi se pune cu totadinsulu la lucrare.

Astfeliu, sî numai astfeliu de munca este productiva, sî aduce muncitoriului onóre sî apretiuire inca sî dein partea înimiciloru; astfeliu, sî numai astfeliu de munca face nobilu pre muncitoriulu in societatea compatriotóloru sei.

Acum indreptezu cuventulu meu catra bravii nostri conatiionali dein orasiulu Belgradu, cari au avutu bunetatea a primí vestea despre celebrarea Adunarei generali a Asociatiunei nóstre, pre anulu acest'a in midiloculu loru, sî au pregatitu cu serguintia sî sacrificiu tóte, câte se receru spre acestu scopu.

Asigurezu in numele Asociatiunei pre conatiunali nostri Belgradeni, cá membrii Asociatiunei sciu apretiu amórea sî sacrificiulu, ce Domniele Sale au adusu causei natiunale cu acést'a ocaseune; si totudeodata lu voru scí pastrá pentru toti tempii cá o suvenire prea placuta.

Acestea lasandule inainte, dechiaru siedinti'a Adunarei generale de deschisa, ear ordinea obiectelor va urmá amesuratu programei stabilite dein partea Comitetului Asociatiunei.